UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Arie de Jong en het Hongaarse militaire schermen

Marácz, L.

Publication date
2024
Document Version
Final published version
Published in
Armex

Link to publication

Citation for published version (APA):
Marácz, L. (2024). Arie de Jong en het Hongaarse militaire schermen. *Armex*, *108*(5), 18-19. https://onsleger.nl/wp-content/uploads/2024/12/Armex202405.pdf

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:17 Nov 2026

Arie de Jong en het Hongaarse militaire schermen

Tekst en foto's: Prof. Dr. László Marácz

Eén van de beste schermers die Nederland ooit gehad heeft, is Adrianus Egbert Willem (Arie) de Jong [Pelantoengan, Kendal (Nederlands-Indië), 21 juni 1882 - Den Haag, 23 december 1966]. De Jong was een Nederlandse officier, internationaal schermer en vanaf 1933, toen hij de militaire dienst verliet, restauranthouder van een Indisch restaurant in Den Haag. De Jong schermde op alle drie wapens, namelijk floret, degen en sabel. Hij was op deze wapens in totaal achttien keer Nederlands kampioen en deed tussen 1906 en 1928 zesmaal mee aan de Olympische Spelen, waar hij vijf keer een bronzen medaille won. In 1922 en 1923 werd hij Europees kampioen op sabel die als zijn favoriete wapen gold.

Schermdiplomatie

Elders heb ik betoogd dat Arie de Jong de voorman was van de zogeheten Nederlandse schermdiplomatie [Zie: *Hongarije en de Nederlandse schermdiplomatie na de Eerste Wereldoorlog. De Moderne Tijd. De Lage Landen, 1780-1940 7.4 (2023),p. 326-343*]. Ons land was neutraal gebleven tijdens de Eerste Wereldoorlog en maakte zich zorgen over de toenemende macht van Frankrijk - een van de winnaars van de Eerste Wereldoorlog - in Europa. Het Nederlandse buitenlandse en defensiebeleid was erop gericht om de opvolgerstaten van de Centrale Machten, namelijk Duitsland, Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije en Hongarije zo snel mogelijk weer te betrekken bij het Europese politieke verkeer om de macht van Frankrijk in te tomen. Voor dit doel zette de Nederlandse regering in de jaren twintig van de vorige eeuw ook sportdiplomatie in. Nederlandse topschermers, die zonder uitzondering beroepsmilitair waren, werden op rondreis gestuurd in de Midden-Europese landen om via de schermsport deze landen weer te betrekken bij de Europese politieke en sportorganisaties. De Jong en zijn mede-officieren, vooral Henri Wynoldy-Daniëls en Jan van der Wiel, hadden bij het uitvoeren van deze missie de steun van Johan Lambooy, de minister van Defensie (Marine en Oorlog) tussen 1925-1929, die in 1927 als beschermheer van de Europese Militaire Schermkampioenschappen in Den Haag optrad (foto 1).

Foto 1: Deelnemers aan het EK (1927) in Den Haag

De Jong in Boedapest

Het eerste bezoek dat Arie de Jong aan Midden-Europa bracht, vond plaats in de herfst van 1922. De kapitein verbleef van 25 oktober tot 6 november van dat jaar in de Hongaarse hoofdstad Boedapest waar het schermen al in die tijd een volkssport was. De Hongaarse schermelite was eveneens overwegend afkomstig uit het leger. Vanwege het feit dat Nederland neutraal was gebleven in de Eerste Wereldoorlog en De Jong een Nederlandse officier was, kreeg hij toegang tot de hogere schermkringen in Hongarije (foto 2). Hongarije likte in de jaren twintig haar wonden na de verloren eerste Wereldoorlog, omdat het Verdrag van Trianon (1920) het Hongaarse koninkrijk territoriaal flink gekortwiekt had. De Hongaren wilden revanche nemen, maar begrepen al te goed dat dit niet op het slagveld kon worden uitgevochten. Zo werd de schermpiste het terrein om nationale genoegdoening na te streven en werd in een hoog tempo de schermsport geperfectioneerd om op de Olympische Spelen te domineren. Innovatieve militaire schermleraren zoals László Borsody werden gefaciliteerd om medailles te winnen. De Jong begreep dat als hij zijn schermvaardigheden verder wilde ontwikkelen Boedapest *the place to be* zou zijn (foto 3, 1928 Boedapest: de geniale schermmaestro László Borsody staand vierde van rechts in smoking; en Arie de Jong die hij als zijn Nederlandse leerling beschouwde, tweede van links zittend). Voor de Olympische Spelen van 1928 in Amsterdam werd Nederland ook door de andere toplanden in de schermsport bezocht. De Italiaanse ploeg die eveneens uit militaire schermers bestond, maakte zijn opwachting in maart 1928 in Den Haag om tegen het Nederlandse team te sparren en alvast de olympische arena in Amsterdam te verkennen (foto 4). Naast de Nederlanders en Italianen zien we op deze foto overigens ook de Duits-Joodse floretschermster Helene Mayer (tweede rij tweede van links), die in Amsterdam goud zou winnen en die op de Olympische Spelen van Berlijn in 1936 ondanks haar Joodse achtergrond door het Naziregime gedoogd moest

Foto 2: 1922. Handtekeningen van de op dat moment beste Hongaarse schermers.

Karikaturale tekening van Arie de Jong

worden.

Missie voltooid

De intensieve contacten tussen het Nederlandse schermteam onder aanvoering van De Jong en de Hongaarse schermers zouden duren tot 1929, toen de Europese Militaire Schermkampioenschappen in Boedapest plaatsvonden. Voor het toernooi werd er op Heldendag (in Hongarije traditioneel de laatste zondag in mei, in 1929 was dat 26 mei) nog door de Nederlandse delegatie een krans op het Heldenplein in Boedapest gelegd ter ere van de Hongaarse militaire en burgerslachtoffers van de Eerste Wereldoorlog (foto 5). Sportief zou dit toernooi voor het Nederlandse schermteam en Arie de Jong een succes worden. Het Nederlandse militaire degenteam behaalde de tweede plaats; en Arie de Jong werd derde in de individuele degenwedstrijd. De Jong haalde op sabel de finale-poule en hij werd zevende in het individuele eindklassement. Als prijs nam De Jong, de aanvoerder van het Nederlandse militaire schermteam, het bronzen beeldje, de zogeheten 'Huzaar die naar zijn sabel kijkt' van de internationaal vermaarde beeldhouwer Zsigmond Kisfaludi Strobl (foto 6) mee naar huis. Dit beeldje herinnert aan de omgekomen Hongaarse huzaren tijdens de Eerste Wereldoorlog. Politiek gezien was de missie van De Jong en zijn mannen aan het einde van de jaren twintig ook volbracht. Hongarije was in die jaren weer lid geworden van de internationale politieke en sportorganisaties. Daarbij had de Nederlandse schermdiplomatie een voortrekkersrol gespeeld. Hongarije vond haar sportieve genoegdoening op de Olympische Spelen van Amsterdam door in Amsterdam twee keer goud te winnen op sabel, zowel individueel als in de teamwedstrijd.

De auteur spreekt zijn dank uit aan Guusje de Jong voor het beschikbaar stellen van de fotoalbums en andere objecten uit de privécollectie van Arie de Jong.

Foto 6: De huzaar die naar zijn sabel kijkt

Foto 3: Arie de Jong tweede van links zittend

Foto 4: De landenwedstrijd Italië-Nederland voorafgaande aan de Olympische Spelen van 1928

Foto 5: Kranslegging op Heldendag, 26 mei 1929